

**Український науково-дослідний інститут
цивільного захисту
ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія
управління персоналом»**

***Науковий вісник:
державне управління***

Випуск № 1 (3) 2020

Київ – 2020

Науковий вісник: державне управління: журнал. 2020. №1 (3) 2020. С. 238

У журналі зібрані статті науковців Українського науково-дослідного інституту цивільним захистом, ПРАТ ВНЗ «Міжрегіональної академії наук», інших вищих навчальних закладів, науково-дослідних установ, підготовлені за результатами їх наукової та дослідної роботи. Розраховано на дослідників, викладачів вищих навчальних закладів, аспірантів, магістрів, фахівців-практиків у сфері державного управління.

Згідно Наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1643 (Додаток 4) журналу «Науковий вісник: державне управління» присвоєно категорію "Б" із державного управління.

Журнал «Науковий вісник: державне управління» включено до міжнародної пошукової системи Google Scholar, а, також, до міжнародних наукометричних баз: Turkish Education Index (Турція), Eurasian Scientific Journal Index (Азія), ResearchBib.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональною Академією управління персоналом (Протокол №2 від 26.02.2020).

Головний редактор

Жукова І.В.

Кандидат наук з державного управління, доцент, старший науковий співробітник відділу публічного управління цивільним захистом Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, м. Київ, Україна

Заступник Головного редактора:

Андрієнко М.В.

доктор наук з державного управління, доцент, начальник науково-дослідного центру заходів цивільного захисту Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, м. Київ, Україна

Гаман П.І.

доктор наук з державного управління, начальник відділу публічного управління цивільним захистом науково-дослідного центру заходів цивільного захисту Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, м. Київ, Україна

Редакційна колегія:

Азата Возняк – Краков'ян

кандидат економічних наук, Інститут соціальних наук та безпеки Академії ім. Яна Дугоша в Ченстохові, м. Ченстохов, Польща

Акімов О.О.

кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна

Акімова Л.М.

доктор наук з державного управління, доцент, Заслужений працівник освіти України, професор кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна

Андрєв С.О.

доктор наук з державного управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету телекомунікацій, м. Київ, Україна

Валюх А.М.

доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри державного управління документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

Вольдемар Гайда

доктор економічних наук, професор, ректор Вищої школи економіки, м. Варшава, Польща

Гаман Н.О.

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

Кропивницький В.С.

кандидат технічних наук, начальник Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, м. Київ, Україна

Латинін М.А.

доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економічної політики Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, м. Харків, Україна

Майстро С.В.

доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного адміністрування у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту, м. Харків, Україна

Міхальський Тамаш

доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету Гданськ, Польща

Новак-Калюша Лариса Михайлівна

доктор наук з державного управління, професор, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, м. Львів, Україна

Орлова Наталія Сергіївна

доктор наук з державного управління професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Київського національного торговельно-економічного університету, м. Київ, Україна

Пархоменко-Кущевіч О.І.

доктор наук з державного управління, завідувач кафедри публічного управління, Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна

Романенко Є.О.

доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, Проректор Міжрегіональної Академії управління персоналом, м. Київ, Україна

Сальнікова О.Ф.

доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник, підполковник, Начальник навчально-наукового центру стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, м. Київ, Україна

Сіциньська М.В.

доктор наук з державного управління, головний науковий співробітник відділу з координації наукових заходів, міжнародного співробітництва та грантової діяльності Хмельницького університету управління та права, м. Хмельницький, Україна

Сіциньський А.С.

доктор наук з державного управління, професор, завідувач науково-дослідної частини Хмельницького університету управління та права, м. Хмельницький, Україна

Шако В.С.

кандидат наук з державного управління, директор Державного підприємства «Лисянське лісове господарство», Черкаська область, Україна

Шапоренко О.І.

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управлінських технологій ВНЗ «Університету економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Шевчук І.В.

кандидат наук з державного управління, керівник відділу з питань законотворчості та наукових експертиз науково-дослідної частини Хмельницького університету управління та права, м. Хмельницький, Україна

Шойко В.А.

кандидат історичних наук, доцент, заступник начальника інституту – головний інженер Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, м. Київ, Україна

Якимчук А.Ю.

доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ №23583-13423Р від 27.09.2018 р.

© автори статей, 2020

© Український науково-дослідний інститут цивільного захисту, 2020

ЗМІСТ

Андрієнко М.В., Борис О.П. <i>Реформування державної служби з надзвичайних ситуацій України</i>	8
Ваганова Л.В., Чайковська І.І. <i>Фінансове планування діяльності сучасного комунального некомерційного підприємства</i>	20
Говорун С.В. <i>Державне управління у сфері пожежної безпеки Японії: досвід для України</i>	29
Денисенко М.П., Шапошнікова О.М., Будякова О.Ю. <i>Економічні заходи державного управління щодо залучення інвестицій</i>	53
Дмитрук С.Ф. <i>Моделі нейтралізації загроз у сфері національної безпеки України як елемент аналізу та прогнозування безпекового середовища</i>	66
Дурман М.О., Дрожжин Д.Ю. <i>Інструменти регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування</i>	84
Дячкова О.М., Черкасов О.О. <i>Децентралізація, основні аспекти громад</i>	97
Коваленко В.В., Борисов А.В., Івашина Н.О., Стогній Г.М. <i>Вивчення міжнародного досвіду забезпечення цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій</i>	110
Ковач В.О. <i>Сучасна діяльність апарату управління на ринку праці</i>	121
Кропивницький В.С., Каршиєва А.І. <i>Державно-правові аспекти електронного вирішення спорів галузі сфери Інтернет та ІТ-технологій</i>	131
Мурашко В.С. <i>Сучасні процеси трансформації викликів та загроз національній безпеці країн-членів ЄС</i>	140
Резніков В.В. <i>Особливості формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції в різних країнах</i>	153
Романенко Є. О. <i>Закон про незаконне збагачення повернули в Раду</i>	163
Середа Д.В., Климась Р.В., Маладика Л.В. <i>Методологічні аспекти оцінювання професійної компетентності фахівців дослідно-випробувальних лабораторій територіальних органів ДСНС України</i>	176
Федотова Т.А. <i>Концептуальні основи підготовки управлінських кадрів державної служби</i>	185
Фомін А. І., Могильниченко В.В., Овчаренко Б.О. <i>Актуальні питання інженерно-технічних заходів цивільного захисту в містобудівній та проектній документації</i>	196
Черняхівська В.В. <i>Еволюція гендерних стереотипів відповідно до типів держави, відносин влади, домінування</i>	213
Шойко В.А. <i>Теоретичні основи та комплексні підходи до розкриття базових понять механізму державного управління у сфері цивільного захисту та розуміння їх складових</i>	223

УДК: 35.36.396

DOI: [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1\(3\)-213-222](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2020-1(3)-213-222)

Черняхівська Вікторія Валеріївна, кандидат наук з державного управління доцент кафедри публічного адміністрування, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: (044) 264-52-54, e-mail: vikysiya@ukr.net.

ORCID: 0000-0003-4135-7770

ЕВОЛЮЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ ВІДПОВІДНО ДО ТИПІВ ДЕРЖАВИ, ВІДНОСИН ВЛАДИ, ДОМІНУВАННЯ

Анотація: Простежено шляхи вдосконалення гендерних стереотипів в системі державного управління відповідно типів держави, відносин влади домінування тощо. В ході дослідження гендерних стереотипів, відносин статей на державній службі та в суспільстві загалом, простежили наступну динаміку. Проаналізувавши наукову літературу виявилось, що в порівняльних характеристиках різних моделей політики гендерної рівності традиційно враховують переважно існуючі моделі типів держав, відносин влади та домінування. Відповідно, поставлено за мету дослідити аналіз типів суспільств, а саме: антропоцентристського і соціоцентристського в рамках соціокультурного підходу.

Аналізуючи літературу дійдено висновку, що в порівняльних характеристиках різних моделей політики гендерної рівності традиційно враховують переважно існуючі моделі типів держав, відносин влади та домінування. Відповідно, що до цього слід додати аналіз типів суспільств: антропоцентристського і соціоцентристського в рамках соціокультурного підходу.

В основу покладено аналіз практичного вирішення питань гендерного дисбалансу в системі державного управління, державної служби та публічного адміністрування з точки зору антропоцентричної парадигми наукового пізнання. Тому як, в системі державного управління з точки зору гендерної рівності та викорінення гендерних стереотипів має лежати ідея людиноцентризму як антропологічна основа управління. Її застосування сприяє тому, щоб правові, політичні, соціальні, економічні інститути були зорієнтовані на індивіда. Тому, що людина, індивід не залежно від статі є осередком управління всіма суспільними процесами. Саме тому, вивчення та втілення ідеї людиноцентризму має лежати в основі усіх суспільно-політичних, державних, економічних, соціальних тощо, суспільних відносин.

Ключові слова: гендер, гендерна політика, державне управління, суспільство, держава, паритетна демократія, дискримінація, права людини, гендерна рівність.

Chernyakhivska Viktoriya Valeriyivna, Candidate of Sciences in the Public Administration, Associate Professor of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kyiv, 2 Frometivska St., tel.: (044) 264-52-54, e-mail: vikysiya@ukr.net.

ORCID: 0000-0003-4135-7770

EVOLUTION OF THE GENDER STEREOTYPES ACCORDING TO THE TYPES OF THE STATE, RELATIONS OF POWER, DOMINATION

Abstract: The ways of improving gender stereotypes in the public administration system according to the types of the state, relations of power, domination and more are traced. In the course of the study of gender stereotypes, relations of the sexes in the public service and in the society in general, the following dynamics were observed. Analyzing the scientific literature, it has emerged that the comparative characteristics of different models of gender equality policy traditionally take into account predominantly the existing models of the state types, power relations and domination. Accordingly, the aim is to investigate the analysis of the types of societies, namely: anthropocentric and sociocentric within the framework of the socio-cultural approach.

Analyzing the literature, it is concluded that the comparative characteristics of different models of gender equality policy traditionally take into account predominantly the existing models of the state types, power relations and domination. Accordingly, an analysis of the types of the societies: anthropocentric and sociocentric within the sociocultural approach, should be added to this.

The analysis is based on the practical solution of the gender imbalances in the system of the state administration, public service and public management in terms of the anthropocentric paradigm of the scientific knowledge. Because, in the system of the public administration, from the point of view of gender equality and eradication of the gender stereotypes, the idea of human-centrism as an anthropological basis of governance should lie. Its application helps to make the legal, political, social, economic institutions oriented towards the individual. Because a person, an individual, regardless of gender, is the focal point of managing all the social processes. That is why the study and implementation of the idea of human-centrism must underlie all the socio-political, state, economic, social, etc. social relations.

Keywords: gender, gender policy, public administration, society, state, parity democracy, discrimination, human rights, gender equality.

Постанова проблеми. Діалектика синхронії і діахронії дає можливість пояснити динаміку зміни гендерних стереотипів із збереженням їх фундаментальних характеристик, притаманних конкретному суспільству. Йдеться про принцип який дозволяє пояснити гендерні стереотипи, характерні для конкретного соціокультурного простору, що передбачає виявлення особливостей їх природи з урахуванням національно-етнічної специфіки. Також цей принцип передбачає виявлення комплексу причин формування та акумуляції стереотипів з позицій їх вертикального історичного розвитку і соціокультурної детермінації, що визначають вектор суспільних трансформацій.

Аналіз останніх досягнень. Питаннями гендерної рівності, гендерними стереотипами займаються ряд науковців як вітчизняних так і зарубіжних. Таких як, Ш. Берн, В. Брайсон, В. Близнюк, Т. Василевська, Л. Виноградова, О. Войтенко, Л. Воронько, Н. Грицяк, О. Дашковська, І. Дорожкіна, А. Заєць, Ю. Захарова, Е. Здравомислова, В. Кириченко, Л. Кобилянська, А. Колодій, О. Кулачек, М. Кімел, О. Кісь, В. Кравець, Т. де Лореті, К. Левченко, Т. Мельник, Т. Марценюк, О. Мірошніченко, А. Мищенко, В. Мюллер, О. Новак-Каляєва, Дж. Міль, С. Олійник, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко, С. Поленіна, М. Пірен, В. Толстокорова, Н. Чухим тощо, також розглядаються окремі питання прав людини та проблеми впровадження гендерної рівності у суспільних відносинах та в державному управлінні.

Аналізуючи літературу можна дійти висновку, що в порівняльних характеристиках різних моделей політики гендерної рівності традиційно враховують переважно існуючі моделі типів держав, відносин влади та домінування. Відповідно, що до цього слід додати аналіз типів суспільств: антропоцентристського і соціоцентристського в рамках соціокультурного підходу. І ось чому.

Саме **метою статті** є дослідити аналіз типів суспільств який дасть змогу зрозуміти не тільки соціальні причини (ними можуть бути політичні, економічні, правові, ідеологічні, у тому числі релігійні явища і процеси) усталених у тому чи іншому суспільстві гендерних стереотипів, а й генетично запрограмовані стереотипи на рівні ментальних уявлень про роль чоловіка і жінки в публічній сфері життєдіяльності. Це в комплексі дає змогу пояснити часто існуючі розбіжності між теорією, доктриною, законодавчою практикою і реальними процесами, що відбуваються в суспільстві у частині вирішення проблеми гендерного паритету в системі державного управління.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, з посиланням на нову філософську енциклопедію [1-14; 10], що в концепціях антропоцентристського спрямування підкреслюється самостійність індивіда як суб'єкта вільного вибору і відповідального вчинку. В політиці антропоцентризм реалізовано в лібералізмі, який визнає пріоритет інтересів особи перед інтересами будь-яких спільнот і невідчужуваність її природних прав. Методологічно антропоцентризм протиставляється натуралістичному

детермінізму та історизму й означає пріоритет цілепокладальної діяльності людей перед соціальними структурами і так званими марксистськими законами історичної необхідності. Антропоцентричним моделям не притаманне великомасштабне соціальне проектування та жорсткі соціальні технології, які підпорядковують інтереси особистості жорсткій логіці проекту і перетворюють її у «гвинтик» державної машини. Антропоцентризм утілює вимоги щодо співмірності соціальних перетворень та окреслює межі втручання держави в людську повсякденність.

Філософія наголошує, що в антропоцентризмі сутність людини – в її унікальності, неповторності, феноменальності, самоцінності. Головним принципом взаємодії людини із собою та навколишнім світом є: а) творча діяльність по створенню своєї самості згідно із суб'єктивними відчуттями; б) вільне, творче, відповідальне перетворення навколишнього середовища (або згідно із суб'єктивними поглядами на світ, або у співтворчості із Творцем) [10]. Ю. Сурмін, з посиланням на відповідне джерело, зазначає [11, с.13], що «суспільствознавство гуманітарне тією мірою, якою передбачає облік суб'єктивного фактора – розгляд людини як особистості, носія індивідуального» [12, с. 125].

В концепціях соціоцентричного спрямування проголошується домінування спільних, колективних інтересів над індивідуальними. Соціоцентристські моделі суспільства із покоління в покоління формувалися общиною, патріархальною сім'єю, патерналістським сприйняттям держави. Ідеологія, що формується цими інститутами, проголошує беззаперечний пріоритет спільного перед приватним, перед індивідуальним. Будь-яка сфера життєдіяльності людини, включаючи національну, духовну, економічну, політичну, управлінську, регулюється цією ідеологією та у будь-який спосіб і у будь-який час набуває відповідного вираження. Пригнічення індивідуального колективним – універсальний стандарт, який пронизує усі сфери суспільного життя. Так, з позиції соціоцентризму проблема прав особи, включаючи її природні права на життя, свободу та незалежність, нівелюється автоматично, оскільки, з точки зору соціоцентризму, названих прав не існує в природі, їх людині надає суспільство (держава). «Суспільна природа», «суспільна сутність» людини проголошуються в контексті доведеного до абсурду колективізму. Особистість в такій системі координат розглядається не як ціль у собі і самостійна цінність для суспільства, а винятково в якості засобу для досягнення ефемерних надособистісних, а тому й абстрактних цілей та результатів.

Таким чином, характеристика антропоцентристського і соціоцентристського типів суспільств дає можливість вивчати витoki (причини) будь-яких суспільних суперечностей (антагоністичних, неантагоністичних, антагональних, агональних) у зрізі об'єктивних і суб'єктивних причин. Об'єктивні причини укорінені в самій соціальній дійсності, у змісті сформованих у суспільстві економічних, політичних,

культурних та інших відносин, в діяльності різних соціальних інститутів, органів державної влади тощо. Суб'єктивні причини прямо чи опосередковано пов'язані із світським чи релігійним світоглядом окремих соціальних спільнот, системою ціннісних орієнтацій, якими керуються актори, з їх глибинними психологічними настановами, що знаходять вираження у відповідних соціальних стереотипах.

Гендерний підхід дозволяє розглянути соціальні стереотипи крізь призму особливостей поведінки індивіда в залежності від статі та уявлень про фемінність та маскуліність у межах культури окремого суспільства. Відповідно стереотипи інтегровані пояснюючими моделями гендерних відносин патріархатної та феміністської, які сформувалися в рамках парадигми «влада-домінування-покір». В цій тріаді влада виступає основним виміром стратифікаційно-статусного поділу, розподіляючи індивідів за соціальними ролями та позиціями. Водночас, згідно з так званою капілярною теорією влади М. Фуко, влада здійснюється не лише через пряме насилля чи домінування, але також через ідентичність та дискурс [13].

Як видається, позиція М. Фуко найбільше кореспондується з партнерською моделлю гендерних відносин. Партнерська модель – це стосунки двох рівноправних суб'єктів, кожний з яких має власну цінність, і при наявності індивідуалізованих цілей кожен враховує цілі та інтереси іншого. У таких взаєминах важливим є узгодження поглядів та прагнень між партнерами, а спілкування характеризується повагою і коректністю, умінням поставити себе на місце партнера, зрозуміти його ситуацію та проблеми. З точки зору О. Вороніної, партнерська модель гендерних відносин інтегрує інтереси та цінності як чоловіків, так і жінок, враховує існуючі розбіжності між чоловіками та жінками, але не для утворення і збереження ієрархії, а для подолання її негативних наслідків[2, с. 13-106].

Суб'єктивні і об'єктивні можливості партнерської моделі гендерних відносин виражені в антагональних суперечностях, які існують між чоловіком та жінкою. Вона їх не усуває, а навпаки, передбачає, оскільки існування цього типу суперечностей у відносинах між чоловіками та жінками має об'єктивний характер. Їх неможливо усунути. Вони існуватимуть завжди.

Так, звернення до соціології [1] дає можливість зрозуміти особливість антагональних суперечностей, які вирізняються динамічно-урівноваженим характером, відносною збалансованістю, готовністю сторін до компромісу і конвенцій, а також взаємної відповідальності за зваженість та виконання взятих на себе зобов'язань. В антагональних суперечностях відсутній «чорно-білий» контраст. Вони не передбачають табу на взаємопереходи і взаємоперетворення сторін. Чітке усвідомлення суб'єктами якісних відмінностей між ними не є основою чи причиною антагонізмів. Конкуренти - суперники поважають права і свободи одне одного. Більше того, функціональна асиметрія протилежностей, коли обидві сторони мають тільки

їм властиві здібності, спонукає до взаємодоповнюваності зусиль у вирішенні завдань, які мають для них взаємовигідно важливе значення.

В антагональних суперечностях кожна із сторін, переймаючись своїми інтересами, водночас змушена виконувати певні зобов'язання і перед власною протилежністю. Керуючись своїми потребами, вона не може не рахуватися з потребами іншої сторони, оскільки її власне становище і благополуччя в значній мірі залежать від того, як ставитиметься до неї протилежна сторона. Тому суб'єкти беруть на себе зобов'язання не вчиняти дій, в результаті яких їх власне становище погіршилося б за рахунок погіршення становища протилежної сторони. У цьому разі, сторони спільними зусиллями забезпечують рівновагу тієї соціальної системи, до якої вони належать.

З огляду на вищенаведене, в основі дослідження гендерної політики в системі державного управління в рамках гендерної моделі партнерських відносин доцільно керуватися принципом кооперації та принципом рівноправності, які поряд з традиційними принципами паритету, пріоритету та домінантності теж притаманні інтеракції людей кожного соціуму.

Результати, отримані в процесі вивчення та ознайомлення з окремими виданнями філософської, соціологічної, історичної літератури з теорії кооперації (автори - О. Анциферов, М. Баллін, С. Бородаєвський, Ф. Бюше, І. Витанович, В. Доманицький, Р.Оуен, П. Сорокін, Г. Спенсер, М. Туган-Барановський, Дж. Холіок, О. Чайанов та ін.), є переконливими для висновку, що про кооперацію можна говорити, як про гуртування і співпрацю людей в будь-якій сфері суспільного життя. Це одна із форм організації праці, за якої певна кількість людей бере спільну участь в одному й тому самому або в різних, зв'язаних між собою, виробничих процесах. Принцип кооперації демонструє органічний збіг умов розвитку особистості з фундаментальними імперативами суспільств на певному відрізку історії. Так, К. Маца стверджує, що кооперація – це «...вища форма колективізму, коли між елементами, які входять в систему, точно визначена міра взаємозалежності. При цьому колектив – це завжди в більшій чи меншій мірі, прямо чи опосередковано виражена кооперація елементів, які входять в колектив (систему). І колективність, і кооперативність відображають один і той самий принцип – колективістське начало в організації суспільства і виробництва» [9, с. 174–175]. На думку М. Туган-Барановського, кооперативна взаємодія у будь-якій інституціональній формі – це солідарність примирених інтересів, коли усі однаково зацікавлені, щоб спільна справа мала успіх, що обіцяє численні вигоди окремим учасникам [9]. В «Декларації про кооперативну ідентичність», прийнятій на Генеральній Асамблеї Міжнародного Кооперативного Альянсу (1995) виділені такі кооперативні цінності: взаємодопомога, демократія, взаємна відповідальність, справедливість, рівність, чесність, відкритість, солідарність, соціальна відповідальність і турбота про інших [4].

Принцип рівноправності громадян в системі гендерно-управлінських відношень (дія цього принципу розкрита, зокрема, в дисертаціях Н.Н.Кукаренко та К.І.Лазар [5; 8 та ін.]) кореспондується з принципом універсальності прав людини, який розглядається науковцями як важливий фактор розвитку цивілізації в третьому тисячолітті.

Принцип рівноправності на відміну від принципу паритету забезпечує вихід на рівень іншого діапазону аналізу з включенням онтологічних, соціальних і правових основ гендерної рівності, не акцентуючи увагу на відношенні статей та ставить вимогу відповідальності як держави, так і кожного громадянина за створення умов соціального партнерства[14].

Натомість принцип паритету або гендерної паритетності (всебічно проаналізувала і обґрунтувала українська дослідниця О. Кулачек [6-7]) закладає підвалини в модель відносин, коли на передній план впливає питання про пропорційність, квоти і т. п. чоловіків та жінок в системі державного управління. Істотно, якщо ми робимо акценти лише на принципах паритетної демократії то обмежуємося аналізом доктрини національної політики гендерної рівності під кутом зору еволюції (історії) її основоположних принципів та ідеології, ідеї рівності у представництві громадян в різних сферах суспільного життя, але «першочергово у політичній сфері. Це природно, позаяк паритетна демократія, згідно із висновками І.О.Грицай, це - система нормативно-впорядкованих та передбачених політико-правовими принципами прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, забезпечення можливості їх рівноправного здійснення та дотримання у всіх сферах державно-громадської діяльності за допомогою відповідного механізму реалізації. Вона базується на пропорційному (в ідеалі – паритетному, тобто 50/50) представництві жінок та чоловіків у всіх гілках як законодавчої, так і виконавчої влади» [3].

Висновки. В рамках соціокультурного підходу важливо, щоб в порівняльних характеристиках різних моделей політики гендерної рівності здійснювався аналіз як існуючих моделей типів держав, відносин влади та домінування, так і моделей типів суспільств - антропоцентристського чи соціоцентристського. Такий аналіз дає змогу пояснити не тільки соціальні причини усталених у тому чи іншому суспільстві гендерних стереотипів, а й причини, генетично запрограмовані на рівні ментальних уявлень про роль чоловіка й жінки в суспільстві.

Соціокультурний напрям дослідження спрямований на виявлення особливостей реалізації гендерної політики в системі державного управління України в рамках тієї чи іншої моделі гендеру з урахуванням ментальності як суспільного феномена, глибоко поєднаного сутнісними зв'язками з історичними трансформаціями українського суспільства.

Евристичність соціокультурного підходу зростає за умов поєднання його принципів з принципами комплексного та інституційного підходів. Ці підходи взаємодоповнюють один одного, ця єдність дозволяє дослідити

гендерні відносини у всіх сферах суспільного життя під кутом зору їх системно-структурних характеристик, в генезисі та історичних трансформацій.

Література:

- 1.Методологія державного управління як галузі науки : [наук. розробка]; авт. кол. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. О. Краснейчук. – К. : НАДУ, 2010. – 32 с.
- 2.Скаленко О.Глобальні резерви поступу (інформація + інтелект + інновація) / О. Скаленко. – К.: Основи, 2000. – 394 с.
- 3.Таворкин Е.П. Информация как научная категория / Е.П.Таворкин. 2006 [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.i-u.ru/biblio/archive/tavorkin_informaciya/
- 4.Тищик Б. Й. Історія держави і права зарубіжних країн. Новий Час (XVII – 1918 рік) [навч. посіб.] / Б. Й. Тищик. – Львів : Світ, 2013. – 752.
- 5.Вербець В.В., Субот О.А., Христюк Т.А. Соціологія: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2009. – 550с. – Електрон. аналог друк. вид.: режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/86390-183-problemi-genderno-rvnost-na-suchasnomu-etap.html> (дата звернення: 01.06.2016) - Назва з екрана.
- 6.Акімов О. О. Професійна діяльність державних службовців в умовах євроінтеграції України: питання формування психологічної готовності [монографія] / О. О. Акімов. – К.: Центр учб. літ., 2014. – 176 с.
- 7.Лі Жун Інституційна обумовленість трансформації гендерних відносин (в контексті еволюції культурно-філософської традиції Китаю: дисертація кандидата філософських наук: 09.00.03 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:AEVIEndYUnoJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN
- 8.Говорун Т., Кікінежді О. Стать та сексуальність: Психологічний ракурс / Т.Говорун, О.Кікінежді. – Тернопіль: Нова книга – Богдан, 1999. – 384 с.
- 9.Кон І. Бесполоый сексизм: Сексуальная культура в России. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://sexology.narod.ru/chapt608.html>
- 10.Черняхівська В.В. Влияние гендерных стереотипов на становление женщины как субъекта управленческой деятельности / В.В. Черняхівська // Материали міжнародної наукової конференції «Актуальні проблеми державного управління» 27/05/2016 Тбилисі С. 93-94.
- 11.Копієвська О.Р. Гендер у контексті сучасних соціокультурних процесів // О.Р. Гендер //Правові засади формування та розвитку гендерного середовища в Україні [Ю.С.Шемчушенко, Н.М.Оніщенко, Я.М.Шевченко, О.Ф.Андрійко та ін.] ; за заг. ред. Н.М.Оніщенко, Н.М.Пархоменко. – К.: Юридична думка, 2010. – 352 с.
- 12.Гендерні дослідження : прикладні аспекти [монографія] / [В. П.Кравець, Т.В. Говорун, О. М.Кікінежді та ін.] ; за наук. ред. В. П.Кравця. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 448 с.
- 13.Коростылева Н.Н. Гендерное измерение кадровых процессов на государственной гражданской службе / Н.Н.Коростылева // Женщина в российском обществе. - 2014. - № 1.- С. 10-17.
- 14.Кочкина Е. В., Кириченко М. М., Степанова Н. М. Введение. Дестабилизация политических предписаний полу/ Е. В. Кочкина. // Гендерная реконструкция политических систем: [Сб.]; под ред. Степановой Н. М., Кириченко М. М., Кочкиной Е. В. – СПб.: ИСПГ-Алетей, 2003. – 991 с. – [Електрон. аналог. друк. вид.]:- Режим

доступу:<http://www.owl.ru/win/books/genderpolicy/index.htm> (дата звернення: 01.06.2016) - Назва з екрана.

References:

1. Surmin, Yu. P., Bakumenko, V. D., Krasneichuk, A. O. (2010). *Metodolohiia derzhavnoho upravlinnia yak haluzi nauky [Methodology of public administration as a branch of science]*. Kyiv: NADU [in Ukrainian].
2. Skalenko, O. (2000). *Hlobalni rezervy postupu (informatsiia + intelekt + innovatsiia) [Global reserves of progress (information + intelligence + innovation)]*. Kyiv: Osnovy [in Ukrainian].
3. Tavokin, E. P. (2006). *Informatsiya kak nauchnaya kategoriya [Information as a scientific category]*. Retrived from http://ecsocman.hse.ru/data/779/811/1219/001_Tavokin.pdf [in Russian].
4. Tyshchuk, B. Y. (2013). *Istoriia derzhavy i prava zarubizhnykh krain. Novyi Chas (KhVII – 1918 rik) [History of the State and Law of Foreign Countries. New Time (XVII - 1918)]*. Lviv: Svit [in Ukrainian].
5. Verbets, V. V., Subot, O. A., Khrystiuk, T. A. (2009). *Sotsiologhiia [Sociology]*. Kyiv: Kondor. Retrived from <http://westudents.com.ua/glavy/86390-183-problemi-genderno-rvnost-na-suchasnomu-etap.html> [in Ukrainian].
6. Akimov, O. O. (2014). *Profesiina diialnist derzhavnykh sluzhbovtziv v umovakh yevrointehratsii Ukrainy: pytannia formuvannia psykholohichnoi hotovnosti [Professional activity of civil servants in the conditions of European integration of Ukraine: the issue of psychological readiness formation]*. Kyiv: Tsentr uchb. lit. [in Ukrainian].
7. Rong, L. (2010). *Instytutsiina obumovlenist transformatsii hendernykh vidnosyn (v konteksti evoliutsii kulturno-filosofskoi tradytsii Kytaiu [Institutional conditionality transformation of gender relations (in the context of the evolution of cultural and philosophical tradition of China)]. Candidate's thesis. Kyiv. Retrived from http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:AEVIEndYYnoJ:irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN [in Ukrainian].*
8. Hovorun, T., Kikinezhdi, O. (1999). *Stat ta seksualnist: Psykholohichni rakurs [Gender and sexuality: Psychological perspective]*. Ternopil: Nova knyha – Bohdan [in Ukrainian].
9. Kon, I. (n.d.). *Bespolyy seksizm: Seksualnaya kultura v Rossii [Genderless sexism: Sexual culture in Russia]*. Retrived from <http://sexology.narod.ru/chapt608.html> [in Russian].
10. Chernyakhovskaya, V. V. (2016). *Vliyanie hendernykh stereotipov na stanovlenie zhenshchiny kak subekta upravlencheskoy deyatelnosti [The influence of gender stereotypes on the formation of women as a subject of managerial activity]. Aktualnye problemy gosudarstvennogo upravleniya – Actual problems of public administration : Materials of the international scientific conference. (pp. 93-94). Tbilisi [in Russian].*
11. Kopiiyevska, O.R., et al. (2010). *Hender u konteksti suchasnykh sotsiokulturnykh protsesiv. Pravovi zasady formuvannia ta rozvytku hendernoho seredovyshcha v Ukraini [Gender in the context of contemporary socio-cultural processes]. N. M. Onishchenko, N. M. Parkhomenko (Eds.). Pravovi zasady formuvannia ta rozvytku hendernoho seredovyshcha v Ukraini – Legal bases of formation and development of gender environment in Ukraine. Kyiv: Yurydychna dumka [in Ukrainian].*
12. Kravets, V. P., Hovorun, T.V., Kikinezhdi, O. M. (2013). *Genderni doslidzhennia : prykladni aspekty [Gender Studies: Applied Aspects]. V. P.Kravets (Eds.). Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan [in Ukrainian].*

13. Korostyleva, N. N. (2014). Gendernoe izmerenie kadrovykh protsessov na gosudarstvennoy grazhdanskoy sluzhbe [Gender measurement of personnel processes in the state civil service]. *Zhenshchina v rossiyskom obshchestve – Woman in Russian society, 1*, 10-17 [in Russian].

14. Kochkina, E. V., Kirichenko, M. M., Stepanova, N. M. (2003). Vvedenie. Destabilizatsiya politicheskikh predpisaniy polu [Introduction. Destabilization of political prescriptions for gender]. N. M. Stepanova, M. M. Kirichenko, E. V. Kochkinoy (Eds.). *Gendernaya rekonstruktsiya politicheskikh system – Gender reconstruction of political systems*. Saint Petersburg: ISPG-Aleteya. Retrived from <http://www.owl.ru/win/books/genderpolicy/index.htm> [in Russian]